

PEYGAMBER EFENDİMİZİN AHLAKI VE EDEBİ

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۖ

“Hakikaten, Allah’ın Resulünde sizler için, Allah’a ve âhiret gününe kavuşmayı bekleyenler ve Allah’ı çok zikredenler için en mükemmel bir nümune vardır.” (*Ahzab; 21*)

أَدَّبَنِي رَبِّي فَأَحْسَنَ تَأْدِيبِي “Beni Rabb’im edeplendirdi ve ne de güzel terbiye etti!” (*Münâvî, Feyzu’l-kadîr 1/225*)

Muhterem Müslümanlar!

Önümüzdeki Pazartesi’yi Salı’ya bağlayan gecenin Mevlid Kandili olması münasebetiyle, hutbemiz **Peygamber Efendimizin Ahlakı ve Edebi hakkında** olacaktır.

Güzel ahlakı en mükemmel şekilde yaşayan ve temsil eden, hiç şüphesiz Peygamber Efendimizdir (s.a.s.). O’nun hayatından her insanın alacağı, sayısız güzellikler ve pek çok dersler vardır. Kur’ân Onun (s.a.s.) ahlakından bahsederken; **“Ve sen pek yüksek bir ahlâk üzerindesin!”** وَأَنْتَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ demektedir. (*Kalem,4*). Dolayısıyla bizim de o ahlakla ahlaklanmamız bir zaruret ve mecburiyettir. Tabii ki, farzıyla edeblenmek farz; vacibiyle edeblenmek vacib; sünneti ile edeblenmek sünnet ve müstehabıyla edeblenmek de müstehabtır.

Kaynaklarımızda Efendimizin ahlakı ve edebi ele ilgili şu bilgiler nakledilmektedir.

O’nun (s.a.s) herkesi büyüleyen ve kendine çeken bir yanı vardı. O’nu yakından tanıyan herkes, O’na, evlât, anne-baba ve bütün sevdiklerinden daha fazla alâka duyar, âdeta O’nun tiryakisi olur ve bir daha da huzurundan ayrılmak istemezdi. O her hâliyle çevresine güven verirdi.

Kimseyi aldatmamanın yanında baş döndüren stratejileri; en zor hâdiseler karşısında dahi asla “**pes**” etmemesi; musibetlerin yüzüne gülmesi ve belâları iyi okuyup onlardan kitaplar dolusu ibretler ve hikmetler çıkarması; şiddet, hiddet ve öfkeye sebebiyet veren münasebetsizlikler karşısında olabildiğine soğukkanlı, olabildiğine temkinli davranması; O'nun insanüstü karakterini aksettiren hususlardan sadece birkaçıdır.

Aile efradı arasında O, eşi menendi olmayan bir aile reisiydi.. arkadaşları içinde, kardeşçe tavırlarıyla gönüllere girmesini çok iyi bilen, mükemmel bir mürşit ve muallimdi.. arkasındakileri hiçbir zaman yanıltmayan ve inkisara uğratmayan eşsiz bir rehberdi.. harikulâde bir devlet reisi ve bozgunlardan zafer çıkaran bir erkan-ı harpti.

Bütün bu mükemmelliklerine rağmen O, her zaman düz bir insan gibi davranıyor, kendini insanlardan bir insan sayıyordu. Olabildiğine zâhidâne yaşıyor ve âdeta hayatını dünyaya karşı oruca niyet etmiş gibi fevkalâde bir zühd içinde geçiriyordu; yemiyor, yediriyor; giymiyor, giydiriyor; **bir damla nimet karşısında yüz defa şükürle gürlüyor ve hep minnet hisleriyle oturup kalkıyordu.**

Dünyaya bir ukbâ koyu nazarıyla bakıyor, onu ahiretin tarlası gibi görüyor; ekiyor, biçiyor ve elde ettiklerini de hep ötelere bağlıyordu. Rüzgârların tohumları sağa-sola taşıyıp neşv ü nemaya emanet ettikleri gibi O da esiyor-savuruyor; yoksulları görüp-gözetiyor, açları doyuruyor ve kendisi çok defa aç yatıp kalkıyordu.

Arkadaşlarının onca tazim ve saygısını görmezlikten gelerek onlarla aynı zeminde bulunur, aynı sofrada yemek yerdi. **Yer yer, ibret, ders ve nükte edalı latifelerle onları rahatlatırdı.**

O her zaman halim, selim ve dengeliydi; kin, nefret ve öfke hislerinin tetiklendiği durumlarda bile fevkalâde mülayim davranır; gayzla köpüren insanların şiddetini, hiddetini dengelerdi.

Umumî bir hakkın **çığnenmediği**, Allah hakkına saygısızlıkta **bulunulmadığı** hemen her yerde O, bağışlayıcı ve müsamahalı davranırdı.

O'nun bir kere olsun sözünden döndüğü görülmemiş, hep bir güven ve vefa abidesi olarak yaşamıştı. O'nu yakın takibe alıp vurmak için sürekli fırsat kollayan o pek azılı hasımları bile hiçbir zaman O'na yalan isnadında bulunmamış ve bulunamamışlardır. *GAYBIN SON HABERCİSİ/ YENİ ÜMİT: Ocak 2003, KDD)*

Enes bin Malik, Efendimiz (s.a.s)'i şöyle anlatır: “Kendisine bir şey soranı can kulağı ile dinler, soruyu soran ayrılmadıkça O'da ayrılmazdı.” Kendisini ziyaret edenlere ikramda bulunur, oturmaları için hırkasını yere sererdi.

Kendisi yetim büyüdüğü için yetimliğin ne kadar zor olduğunu bilir, yetimlere çok şefkatli davranırdı. Bir bayram gününde bir kenarda karnı aç, perişan bir vaziyette ağlamaklı duran bir yetim çocuğu aldı, karnını doyurdu, giydirdi. Onu evlatlık olarak aldı.

Bir çocuk gördüğü zaman mübarek yüzünü neşe ve sevinç kaplar, Onu tutar, kollarına alır, severdi. Çocuklara değer verdiğini, onlara selam verip hal hatırlarını sorarak gösterirdi. Her yolculuk dönüşü Medine'ye girerken mutlaka bindiği

devesinin arkasında bir çocuk olurdu. Bazen bir dizine Hasan'ı, diğer dizine de Üsame'yi alır bağrına basar **“Allah'ım bunlara rahmet et”** diye dua ederdi.

O'nun mübarek dilinden **“Elhamdülillah”** lafzı düşmezdi. Sabahlara kadar namaz kılar, “neden bu kadar kendine eziyet ediyorsun” diyen eşine de **“Allah'ıma şükreden bir kul olmayayım mı?”** derdi. Sevinçli bir haber duyunca hemen şükür secdesi yapardı. Sakat ya da hasta birisini görünce, ona dua eder ve Allah'ın kendisine ihsan ettiği nimetlere de şükrederdi.

O (s.a.s) aynı zamanda bir sabır kahramanıydı. Hayatına baktığımızda daha doğmadan babasını, altı yaşında annesini, sekiz yaşında dedesini ve daha sonra aynı senede hem sevgili eşi Hz. Hatice'yi hem de amcası Ebu Talib'i kaybetmiş, kızı Fatıma hariç bütün çocuklarını kendisinden önce toprağa vermişti. Türlü türlü sıkıntılar çekiyor, hakaretler görüyor, aç kalıyor, hastalıklar geçiriyor ve O bütün bunları sabırla karşılıyor, bunları hiç anlatmıyordu.

O, hayatı boyunca ne bir hizmetçiye ne bir kadına ne bir çocuğa ne de herhangi bir insana veya hayvana vurmamıştır.

Hoşgörü ve alçak gönüllülüğüne ilişkin, sadece Mekke'nin Fethi günü takındığı tutuma bakılsa bile bu, onun mükemmel şahsiyetinin ve nübüvvetinin en açık göstergesi olarak yeter. Zira O, Mekke'ye büyük bir ordu ile girmişti ve bir vakitler Mekkeliler onları Mekke'nin sokaklarında abluka altında tuttuktan sonra amcalarını, amca çocuklarını, dostlarını ve kendisine arka çıkanları öldürmüş, arkadaşlarına işkencenin her türünü reva görmüşlerdi. Kendisini yaralamış, türlü baskılar yaşatmış; aç susuz bırakmış, hakaretler yağdırmış, suikast için iş birliği yapmışlardı.

Mekke'ye girdiği oraya hâkim olduğu vakit, onlara bir konuşma yapmış ve Allah'a şükredip O'nu övdükten sonra şöyle demişti: **“Kardeşim Yusuf’un dediği gibi derim; bugün sizi kınamak yok. Allah sizi affetsin; çünkü O, rahmet edenlerin en merhametlisidir.”** *Yusuf Suresi/12; 92.*

Rabbim bizleri Efendimizin ahlakı ile ahlaklandırıp, şefaatine mazhar eylesin.